

REDACȚIA

Bud. Deák Ferencz-u. Nr. 28

ABONAMENTUL

pentru Anotimp-Ungaria:
 12 m. ————— 20 cor.
 6 m. ————— 10 cor.
 3 m. ————— 5 cor.
 1 m. ————— 2 cor.
 1-și de Duminecă pe an 4 cor.
 în România și străinătate pe an
 40 franci.

Anunțurile nu se laspotază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA

Bud. Deák Ferencz-u. Nr. 28

INSERȚIUNILE:

de un ct. gazon: prima dată în
 anul: a doua dată în anul: a treia
 dată în b. de Soseca publică.

Adre abonamentelor, cât și inserțiilor
 să se adreseze la administrația în Arad.

Telefon pentru oraș și comitate

Serviciul extraneu nu se plătește

Kristóffy și Tisza.

(*) Ciudată mai e și viața politică. Ea ne adesea față în față pe cei mai buni prieteni. Astfel a ajuns azi deputatul Tisza în lupte cu înverșunare împotriva ministrului Kristóffy, care pe când era Tisza ministru, îi fusese cel mai credincios fișpan... totuși Tisza își adună acum oastea, nu-i vorbește rău, o oaste scăzută rău, căci într'una părăsesc prietenii, și o îmbărbătează la putere și este în mare neînțelegere și M. Sa, ci împotriva lui Kristóffy.

De ce?
 Pentru-că în programul său, Kristóffy călăuziște poporul *rotul obștesc*, — ear pe părerea lui Tisza, asta ar fi o meno-are pentru țară. Magnatul Tisza nu-l crede pe nici pe poporul maghiar, nici pe ce-ate neamuri din țară destul de copt ntru a lua parte la conducerea țării: să răgă adică și sărăcimea deputați cari să facă în Dietă! El se teme că astfel Ungurii alege d'oparte deputați socialiști, pe alta parte kossuthiști, ear Români, Slo-veni și Sârbi vor alege *naționaliști* cari să împiedicască bunul mers al lucrurilor din țară.

Tot așa zice Tisza că nu e bine să se aie nici celelalte schimbări puse de Kris-óffy în vedere: adică ușurarea sorții po-rolului prin punerea dării potrivit venitu-ilor fiecăruia; micul proprietar să capete ni cu camătă mai mică și să fie ajutați ecesebi cei cu datori pe moșioarele lor; ba la oștire să fie de doi ani, — și al-ee. Zice că întâiu poporul de jos să caute se întări și îmbogați, a învăța carte și a eca mai serios, — și după aceea să i-se e drepturi...

Din parte-i ministrul Kristóffy a răs-ns Mercuri următoarele:

Trecutul e o dovadă, că așa cum a fost acum, au mers rău lucrurile. Și în alte *rotul obștesc* a adus îmbunătățire: nici Țara-Ungurească n'are să fie altfel. Ear poporul să înainteze, trebuie să-l ridi-m, dându-i drepturi. Tisza dacă nu se în-țește decî la schimbările vrute și de M. dovedește numai un lucru: ar vrea ca să fie cărmuită vecinic de câți-va bo-tani numai, și lupta lui împotriva progra-ului stăpânirii nu este de cât o alcătuire partid *conservator*, partid care e împo-rtă a ori-ce schimbări bune pentru popor.

În credința că are dreptatea cu el, Kris-óffy spune însă că va lua lupta și împotriva lui Tisza...

Asupra părerilor lui Tisza noi ne-am spus cuvântul: el este cel mai primejdios om pentru naționalități.

Cât privește acum pe Kristóffy, am spus-o de asemeni: nu putem fi mulțumiți cu un guvern care în programul său n'a găsit de cuviință să pomenească măcar de naționalități; nu putem avea încredere într'un guvern care are în sânul său pe Lu-kács, ministrul cel mai dușmănos față de școlile noastre și mai ales nu vedem cu ajutorul cui vrea Kristóffy să ducă la îndeplinire planurile sale, când e luminos: partidele ungurești nu vor să știe de el, iar pentru a câștiga pe celelalte neamuri din patrie, guvernul n'a făcut nimic, ba iată, chiar pe cei mai molcomi, pe Sași, i-a întăritat așa de tare cu poruncile (nimici-toare a școlilor neungurești) lui Lukács, în-cât aceștia au înaintat jalbă la înaltul Tron și mâne poimâne vor fi siliți să facă așa și Români, Sârbi și Slovaci...

Cu alte cuvinte: întreaga țară este azi împărțită în două tabere. Una vrea lărgirea drepturilor cetățenești, cealaltă vrea să rămână lucrurile tot cum sunt și la putere să stee tot partidele despre care sfetnicii de acum ai M. Sale au dovedit că fiind la pu-tere, n'au făcut nici un bine pentru popo-ful de jos, ci au lasat să crească sărăcia și să se înmulțească fără-de-legile.

Stăpânirea d'acum zice că ține și ea parte poporului de jos. O fi ținând, însă numai cu — Ungurii. Căci iată, în lunga sa vorbire, Fejérváry, capu stăpânirii, nici n'a pomenit de noi. A vorbit de susține-rea neștirbită a legilor dela 1867, despre legea de naționalități dela 1868 n'a spus însă nimic, măcar că fără cinstirea acestei legi nici vorbă nu poate să-i molcomească cine-va pe Români și celelalte neamuri.

Eată de ce în cearta ce s'a deschis între Kristóffy și Tisza pe d'oparte, ear pe de altă parte între Kossuth și Kristóffy, noi nu ținem parte nici unuia dintre ei, ci strân-ge-ne-vom rîndurile ca pe când vor sfârși cearta și li-ar veni în minte să se îndrep-teze împotriva noastră, să nu ne afle risi-piți și slabi, ci pe toți împreună și luminați deplin asupra datorințelor și drepturilor noastre.

Luat la țință. Se știe că anul trecut dl Russu Șirianu a scris și tipărit în Bu-curești o carte, »Românii din statul ungar», care în urma raportului dlui P. S. Au-relian a fost premiată de Academia Ro-mână.

Ministrul din Budapesta ș-anume Tisza, a și pornit atunci cercetare și a pus la cale împotriva dlui Russu două procese. Unul pentru agitație ce ar fi săvârșit contra Un-gurilor în mai multe părți ale țării, altul pentru transgresiune polițială. Cel din'ăiu proces se urmează, al doilea s'a judecat Sâmbătă la judecătoria din Arad, care a și osândit la 400 coroane amendă pe dl Russu pentru-că n'a trimis procurorului din Oradia un exemplar din cartea sa tipărită în Bu-curești!... Așa ceva nu s'a mai întâmplat până acum în Ungaria.

Dl Russu a făcut apelată în contra acestei judecări.

De altminteri va urma să scrie și să vorbească așa cum îl îndeamnă inima sa românească.

Apărător al d-lui Russu a fost tinărul și unul dintre cei mai iscusiți avocat ro-mân din Arad, dl dr. Iustin Marșieu.

În căutarea puterii. Din partidul liberal ies unul câte unul prietenii lui Tisza și intră în partidul lui Fejérváry, care este la putere. Ast-fel acum de curând a ieșit Gajári Géza și Szöts. Se vorbește că în curând vor mai ieși vre-o 25-30 deputați.

300 voinici! Mercuri la 1 Noembrie în cetatea Aradului 300 feciori români, intrați de bunăvoie la oștire, au pus jurământ pe steagul negru-galbin împărătesc. Ziarele aradane dând această știre, nu-și pot ascunde năcazul mare ce-l simt, pentru-că feciorii români au ascultat sfatul deputaților poporului român, ear nu s'au luat după politica lui Kossuth. Noi însă ne sim-țim mândri când putem dovedi, că poporul ascultă porvețele noastre.

În Rusia se potrec lucruri de mare însem-nătate. În urma tulburărilor ce au izbucnit în cele mai mari orașe, tulburări în cari au fost omoriți sute de soldați și cetățeni, Țarul s'a speriat și sfătuit de Witte, a dat drepturi poporului. De trei zile însă, de când s'au dat drepturile bisericesti, drept de a alege deputați cari să facă legile și dreptul de intrunire și presă, — tulburările tot nu încetează, ci poporul care însă mai mult decât a dat țarul. Mai presus de toate cere ca cei osândiți pentru tulburări politice să fie sloboziți toți din închisoare. În două trei zile se va alege ce va fi.

VÂNZARE MARE pentru transportare

la marfa din magazin: articole
 sticlărie, porcelan și lămpărie se
 cu prețuri foarte reduse

de prăvălie.

Rog P. T. public binevo-iască a se convinge personal; cercetarea magazinului nu obligă pe nimeni la cumpă-rare.

Szabó Albert

liferant de curte a Alt. Sale
 arhiducelui Iosif

Arad, str. Atczél Péter Nr. 1.
 Telefon de oraș și com. 239.

Rusia nouă.

— Intâmplările din Rusia. —

Țarul — se zice — că și-ar fi priceput poporul; ar fi înțeles dreptele lui dorințe și vrea să-l dea drepturile omenești, ce de atâta vreme le cere. Ministru președinte e Witte și prin o declarație, manifest a spus zilele trecute popoarelor sale, că le dă votul pentru toți, ca fiecare să poată lua parte, fie chiar și indirect la cârmuirea țării.

Poporul rus a primit cu mare bucurie veștile vremilor nouă, ce vor să vie. Cercurile mai cumpătate sunt de tot mulțămite cu libertățile date. Casele sunt pline de steaguri prin orașe, ear prin piețe ș. m. d. s'au văzut grupuri de oameni, cari acum neimpedecați se adună și discută marile probleme ale zilei.

Revoluționarii nu se încred însă nici acum în manifest, în făgăduințele făcute, de cari au mai văzut destule, dar fapte de loc. Sunt și de aceia, cari cred, că credincioșii vremurilor vechi vor răpune pe țar, dacă vrea să facă așa reforme liberale. Radicalii veghiază asupra lui, până-ce trec pericolele amintite, așa că cei cari eră erau dușmanii lui, azi îl păzesc.

Orașele au acum un curios aspect. În loc de miliția, care păzia *Rusia vechiă* pe fiecare stradă, azi vezi grupe de oameni cu steaguri roșii. Și aceste grupe de oameni se opresc din loc în loc și ascultă pe vr'orul ce vorbește despre timpurile nouă și viitorul apropiat. Toți aceștia dela disprețuitul muncitor până la cel mai mare domn vor putea vota în Rusia. Aceasta e noua Rusie.

Și în astfel de momente trebuie să te gândești și să știi, că ia noi, în Ungaria nu-i nici *pot pentru toți*, nici *drept de liberă întrunire*.

Deșteptarea politică își ia cursul său cu un torent vijilos, ce îngroapă sub valurile sale elădirile parte din hârtie, parte din mijloace brutale politienești, ce i se pun ca stavilare. Se vede tot mai luminos, că birocrația, care s'elătină și care tremură, atârându-și puterea, a căzut în cea mai primejdioasă greșală, ce ar putea face un om politic: n'a cunoscut în destul forța și unghiul de bătaie al elementului, ce era de înfrânat! Unde ar fi fost de ajuns un zăgaz exact pus, acolo trebuie să se așeze acum cu grabă și cu spaimă un șir lung de apărări mici, pentrucă totuși și acestea se fie rupte și duse de torent. Ceea ce e mai rău, este, că trebuie să fi nevoit a admite pe urmă ceea ce adversarul a cucerit pentru sine prin asalt. Astfel se petrece cu dreptul de întrunire și cu o libertate înțelepțește regulată a cuvântului; acestea nu pot fi ocolite, căci altminterlea alegerile n'ar mai avea nici un înțeles, iar reprezentanța națională și-ar perde de mai înainte ori ce greutate morală. Azi poporul și societatea și-a cucerit dreptul de întrunire. Mijlocul a fost tactica rezistenței pasive, ce se întinde, așa că în masele covârșitoare și sub conducerea unor cetățeni distinși se lucrează în contra dispozițiilor insuportabile, și în așa chip, că pumnul chiar urmărirea pe ascuns ale gendarmeriei socot mai înțelepțește a se opri. Astfel în sute de cazuri, guvernul, vrând-nevrând, pas en pas, s'a văzut silit a da înapoi și azi, fără trăsătura legalizatoare de condeiu, fără mile de necontentite trăgâni, opinia publică rusă pœede un fel de libertate de întrunire și o libertate a cuvântului așa zicând din propriul său drept! N'ar fi fost mai înțelept a se acorda prin

act legal, ceea ce nu se mai poate refuza și a cruța astfel nu numai simțământul dreptului de zguduirii nefolositoare, ci a feri și organele guvernamentale de nenumeratele umiliri și de odiul ridicolului.

O mișcare sănătoasă cum nu se mai știe să fi fost, străbate marea imperiu: deșteptarea primă-verei politice, — nu însă neînsoțită de sgomotul asaltului și de furtună, al căror ecou se aude departe peste graniță.

Lucrarea liniștită, rodnică, ce se face în adâncimea terenului politic e mai importantă; dar ea se îndeplinește din străinătate pe neobservate. Pretutindeni încolțește și iasă la lumină. Moșieri bătrâni pe cari scârba de mirosul de descompunere a vieții publice închise în coșciug de cătră birocrație, îi alungase în unghiurile lor depărtate, și-i ținuse departe de infecția ce domnia, vin acum și luptă cu curaj pentru patria lor. Mulți dintre cei mai buni oameni cari pentru activitatea lor plină de jertfe spre binele comun, ce părea însă regimului birocrație primejdioasă, au fost nevoiți să plece sau au fost exilați de adreptul, oameni, ea de Roberti și Kowalewski, se reintore, însușețând totul în jurul lor. Numele lor, care mai înainte putea fi primejdios să fie rostite, sunt azi pe toate buzele, portretele lor sunt publicate de toate ziarele. Viața rusească a primit într-o noapte, ceea ce-i trebuia: mari cetățeni conducători, oameni ai publicului! Masele poporului, ținute până acum de cinul formalist în clase strănse și guvernate fără cea mai mică considerare a intereselor lor, încep să se adune în jurul acestor conducători. Es la lumină partide tot mai deslușit definite și tot mai puternic strâng pe partizanii lor. Poporul începe a deveni o formațiune organică: acesta e marea preiudiu al marelui epocă a cărei aurora se ivește. Ceea-ce pătrunde în afară, grevele, tulburările și excesele plebei nu sunt de cât fenomene însoțitoare, durerile nașterii epocii noi. Insemnătatea prefacerii însă o poate măsura numai cel ce a văzut cum birocrația se infiora și se îngrozia de ori-ce întrunire, indiferent în ce scop și cum ea, prin toate mijloacele violenței și ale forței, a căutat să înlătore ori-ce concentrare de puteri. Astfel a fost ținut în pământ poporul rus ca o masă informă; abia azi începe el ca ființă organică să-și pretindă dreptul său și să-l afirme, și ceea-ce este mai important să dărime fără rezervă vechile îngrădiri. Din acest punct de vedere se pot întâmpla cele mai teribile zguduirii.

— În Odesa inteligența e foarte mulțămită, cu manifestul. Clasele de jos ale poporului au priceput rău treaba și-au început să jefuiască, s'au aruncat asupra cartierului jidovesc, unde au făcut mari nelegiuiri. Muncitorii și studenții au vrut să împedecă jaful, ceea-ce le-a și răușit în parte.

— *Cum a scris țarul manifestul?* Când a mers Witte la țar, ca să-i ceară subscrierea definitivă a manifestului, țarul încă șovăia și întreba, că nu se poate oare amâna subscrierea. Witte atrase atunci atenția țarului asupra celor întâmplare în lăuntrul împărăției, în special asupra răscoalei flotei de pe marea neagră și i-a arătat o telegramă, că hârtiile de valoare ruse scad în mod înfricoșat. Witte a adăugat, că n'are vreme de pierdut, fiindcă în două zile ar izbucni revoluția din toate puterile. Numai atunci subscrie țarul manifestul.

— *Amnestie generală.* În Moscva a fost înaintea temniței cu osândiți politici mare mulțime de popor. Când erau la 6000, au voit să dea asalt asupra temniței, ca să scape pe robi, dar conducătorii nu s'au învoit la aceasta, ci au trimis o deputație la guvernator, în care-l roagă să elibereze pe osândiți politici. Guvernatorul a răspuns, că tocmai acum a primit dela Witte o telegramă, care-l

imputernicește să sloboadă numai de câțiva cei judecați de judecătoria administrativă, iar cei judecați la judecătoria ordinară în trei zile vor fi grațiați. Atunci s'au depărta armele — mașini puse pentru paza temniței, ușile s'au deschis și robiți politici în grupuri de câte 10—10 oameni au eșit din temnițe.

— *Pobedonoscev*, supremul procurator al sf. Sinod a fost mântuit de slujba sa de asemenea generalul Blasov, ministru de culte și instrucție.

— *Greva finlandesă.* O telegramă de la Helsingfors spune: Greva ține într'una. Sunt în grevă și polițaii. Ziarele nu apar. Senatul a cerut telegrafice convocarea dietei. Procuratorul a cerut dela guvernator, ca să de poruncă, ca autoritățile să nu se amestece în mișcările greviste. Sfatul orașenesc a luat următoarele hotărâri: se exprimă simpatia față de mișcările greviste politice, dieta să fie conchemată numai decât, apoi ca la cârmuirea țării să fie bărbați, în cari țara are încredere.

— *Steag roșu pe casa guvernatorului.* Din Moscva se scrie: Marți după amiază mare mulțime de oameni au pus steag roșu pe casa guvernatorului. Apoi a apărut pe balcon guvernatorul și a rugat pe popor adunat să se arate demn de grația, cu care l-a împărțit țarul.

DIN ROMÂNIA.

Fug de groază. Numeroase familii din Basarabia s'au refugiat în ultimele zile în România și anume în Galați, Iași și Botoșani.

Orașul Reni fiind expus foametei din cauza intreruperii comunicațiilor în toată Basarabia, începu să se aprovizioneze în Galați.

Ministerul de interne a dat telegrafice instrucțiuni autorităților din Galați și din Iași, să întreprindă pe cât posibil aprovizionarea orașelor Chișinău, Reni, Bolgrad și Ismail.

D'ale Grecilor. Afară de școala grecească din Calafat, care a fost închisă, fiind că nu s'au conformat legilor și regulamentelor școlare, altele care se vor închide zilele aceste și școlile precum și institutele private grecești din Galați și din Brăila.

Di Leon, inspectorul învățământului privat a fost trimis în inspecția institutelor grecești din Galați și din Brăila.

Din străinătate.

Amenințările împăratului Wilhelm. Știe, că cu prilejul inaugurării monumentului lui Moltke, împăratul Germaniei a pronunțat un discurs, în care a zis: „Să ținem praful de pușcă uscat și să ascuțim săbiile“.

Acest discurs războinic a făcut o teribilă impresie în toată lumea. E interesant de văzut comentariile presei.

„Gazeta de Colonia“ scrie, între altele: „La bursele din capitalele europene domnește o mare îngrijorare, motivată de știrile proaste ce sosesc din Rusia, precum și de cele două discursuri ale împăratului Wilhelm, ținute la Dresda, cu prilejul inaugurării monumentului lui Moltke. Împăratul s'a mărginit să tragă din recente evenimente consecințele, care rezultă pentru Germania. Așa că, împăratul, într-o formă concisă, a pus punctul pe i și a vorbit așa după cum marea majoritate a poporului german simte. Cuvintele imperiale semnifică intențiunile pacifice ale Germaniei, și deci n'ar fi trebuit să producă încercături la burse, dacă nu s'ar fi înțeles greșit denaturându-se semnificația lor“.

„Janus“ institut de asigurare mutuală pe viață în Viena
— s'a fondat în anul 1839, din partea unui grup de bărbați nobili —
este cel mai vechi institut mutual de asigurare pe viață
pentru Austro-Ungaria.

Informațiuni îndatoritoare: Agentura generală pentru Ungaria de sud în Timișoara-Fabrik Lerchenzasse Nr. 17. (Telefon 422.)

Se bazează pe legile mutualității, în puterea cărora aceluși dentul capitalului anual trece în favorul celui asigurat.

Condiții de asigurare favorabile.

Imprescriptibilitatea polițelor după 3 ani. Plătirea în caz de deces și sinucidere după 5 ani. — Asigurare gratuită pentru caz de răboi. — Fără timbru de poliță și taxă de stat. — Plătirea la moment

Starea de asigurare	111.000.000 cor.
Sumele de asigurare plătite până acum	56.000.000 ..
Averea institutului	31.000.000 ..

La Roma aceste două discursuri au produs o impresiune de surprindere. Nici un ziar nu le aprobă, din potrivă, presa italiană le judecă ca inoportune și inutile. Căci nimeni nu se gândeste să facă războiu Germaniei, nici s'o lovească în interesele ei.

Un ziar scrie, între altele:

„Această atitudine a împăratului, nu e de loc frumoasă, cu atât mai mult, cu cât dânsul a fost printre cei dintâi, care a aderat la pacea de la Haga și acum tot dânsul alarmează poporul prin amenințări de războiu“.

În cercurile parlamentare și oficiale, limba lui Wilhelm nu produce nici-o preocupare. Și sunt considerate aceste discursuri războinice ca un flux de cuvinte, care nu vor schimba nimic în situația actuală.

Ziarul „Tribuna“ constată, că nimeni nu se gândeste să împiedice Germania să-și apere propriile interese. Mai mult încă, zice acest ziar, Germania are o politică cu un caracter inofensiv, din cauza marelui ambițiuni expansioniste în interesul arzător al industriei sale.

„Tribuna“ compară pe Wilhelm II cu Napoleon III, care și el sămăna îngrijorarea și neîncrederea și conchide, că oarecare cuvinte sunt alese instrumentele cele mai periculoase pentru liniștea politică și socială.

Sălbăticiile grecilor contra românilor din Turcia. Grecia a trimis pe ofițerii săi nu numai ca să conducă bandele sale de răufăcători, ca să înfrice și să omoare pe Români, ci și ca să facă pe inspectori școlari, pe dascăli și profesori.

La Florina sunt de aceștia. De asemenea aflăm, că la Bitolia și la Grebena sunt ofițeri îmbrăcați ca inspectori școlari.

Comuna românească, Belcamen e centrul principal al antaților din sandjacul Castoriei.

Apropiindu-se iarna ca buni gospodari tîlharii se aprovizionează cu cele necesare, bucate, cu struguri și altele. Căpitanii Odiseu și Macri nici nu se mișcă de acolo. Și au ales bandiții locuințe, cum nu avuseseră în viața lor, și după ce și-au făcut un depozit bun de grâu și vin, sunt în perspectivă de a duce în iarna aceasta un trai numai în chefuri și orgii. Fînd cei mai mulți cetățenii Belcamenului plecați în străinătate, unde își agonisesc traiul, soțiile lor rămân la discreția bandiților.

Suedia și Norvegia. O telegramă din Stockholm spune, că în 31 Octombrie între sunete de clopote și bubuituri de tunuri s'a pus pe castelul regal și zidirea dietei steagul curat svedian. Casele și bisericile erau toate împodobite.

— Guvernul german a răspuns foarte preteneste la întrebarea, că vrea să între cu Norvegia în legături diplomatice.

Lupta călugărilor din muntele Athos. După știrile sosite aici o luptă înverșunată a fost zilele trecute între călugării greci și români de pe muntele Athos. Călugării greci s'au năpustit în mare număr asupra celulelor traților români și le-au dărînat până în temelii. Cei mai mulți călugării români au fost răniți greu. Toți călugării români, 50 la număr, sunt hotărîți să părăsească muntele Athos dimpreună cu stariții lor Partenie Antochi și să se întoarcă în România.

Liniste...

— Criza. —

Nici un vînt nu bate azi în politică. E liniște, tăcere și tocmai de aceea se întreabă lumea, nu prevestește oare aceasta furtună? Nou numitul guvern Fejervary, caută să se organizeze. Tisza însă vrea să ție pe liberalii la oală, din partidele întovărășite n'a primit până acum nici un credincios Fejervary, așa că nu se pare a se împlini prorociile lui de mai nainte. Cu programul lui, ce și-l'a spus Sâmbătă, toată lumea e nemulțumită.

Partidul progresist.

Partidul progresist Sâmbătă după amiază își va ținea ședința de constituire. Se vor alege membrii în direcție. Se crede că noul partid va avea vr'o 20—25 membrii. Dar numărul nu descurajează pe guvern, fiind-că vede limpede, că mulți sunt siliți să stea acolo, unde sunt. În astfel de împrejurări nu e alt chip, decât să se facă alegeri noul.

Partidul liberal se desface.

Sumețul șef de partid nu va avea mai mult, decât cincisprezece credincioși; toți liberalii — se zice — părăsesc pe Tisza Istvan și se alătură la partidul progresist. Între aceștia e și Nemess Zsigmond, deputatul Făgetului.

Ministrul președinte.

Scrie foaia semioficioasă va merge săptămîna viitoare în Viena, ca să raporteze M. Sale despre cele întîmplate.

Sfat ministerial.

Joi după amiază au fost ministrii sfat, la care a luat parte și Popovics Sandor, secretar la finanțe.

Svonul, că baronul Gromon Dezső ar fi urmașul baronului Fejervary e o scornitură fără nici-un temei.

Carierea unui solgăbirău.

Cum ajungi în Ungaria la faimă? Reteta o dă după alți mulți și solgăbirăul Körössi Lószel din Murăș-Turda. El a pîrit visteria statului și pe ministrul de interne Kristóffy, fiindcă nu i-s'a plătit pe chitanță fără timbru. Ministrul — firește — l'a dat jos din post. Cetățeanii din Mureșorhei însă uniiți de purtarea lui Körössi au voit să-l pue la cale un conduct cu torțe și dacă căpitanul orașului nu era mai cuminte, și o așa rușine ajungea peste Mureșorhei, ca cineva să fie sărbătorit pentru că nu pune timbru pe chitanță.

MAI NOU.

Rusia. Constituția rusă a venit tîrziu. Nu mai e putere, care ar putea stavili procesul de disolvare, nu e de ajuns libertatea cuvîntului, poporul nu mai cere, ci pretinde. Cere libertate deplină a presei, dreptul de liberă intrunire, guvern responsabil și nimicirea atotputerniciei țarului. Nicolae Romanov și-a tras seamă prea tîrziu. Poporul nu se oprește. Îi trebuie sânge, moarte, jefire. Răuri curge singele, nici o regulă nu e în Rusia. Trupele armatei pușcă una asupra alteia; Finii s'au răscolit...

Petersburg. În cercurile guvernamentale se vorbește de dictatură. În oraș s'au împărțit iar proclamații revoluționare.

Cazan. Pe drumul Voseresenkia eri au fost mari vărsări de sânge. S'a pușcat asupra tribunalei; foarte mulți au fost răniți, între cari

mai mulți școlari de gimnasiu. Sara au fost mari jafuri. Un martor ocular spune, că au furat și jefuit și soldații. Polițaii și Cazacii au pușcat asupra mulțimii pacinice fără să fi avut vre-un motiv.

Mînc. Infanteria a fost silită de mai multe ori să dea foc. Patruzeci de oameni au fost omorâți și foarte mare e numărul răniților.

Varșovia. Eri înainte de amiază au fost mari adunări populare, cari au fost împrăștiate de poliție. Șapte persoane au fost împușcate, mai mulți răniți.

După amiază n'au mai umblat patrulele. Nu peste multă vreme mare mulțime de popor percurse străzile cîntînd. Bucuria era foarte mare, s'au ținut vorbiri și s'au împărțit proclamații.

Sara orașul a fost iluminat. Pe piața dinaintea teatrului s'a adunat nespun de mare mulțime. Orchestra a cîntat pe balconul teatrului. Mulțimea a rugat pe șeful de poliție, ca să sloboadă pe osândiții politici. Patru sute persoane au și fost slobozite. Mulțimea cerea însă, ca toți să fie sloboziți și atunci venira Cazacii și se încinse o luptă între ei și mulțime, în care șese-sprezece oameni au fost omorâți, iar 23 greu răniți.

Odesa. Printre alte zvonuri necontrolate se mai spune, că echipagiul hoteli Mărei-Negre de sub comanda amiralilor Birillew și Scherklinien în Asia-mică, s'ar fi revoltat și ar fi ucis pe șefii săi. Echipagiul s'ar fi înapoiat la Sebastopol, unde ar fi ridicat drapelul revoluționar.

Din Sebastopol însă n'a sosit nici o știre care să confirme acest zvon. El nu merită prin urmare crezare.

Comunicațiunea drumului de fer a fost restabilită în parte. Două trenuri au putut pleca sub protecțiunea armatei. Comunicațiunea telegrafică cu Petersburg continuă a fi întreruptă.

CONVOCARE.

Subsemnații convocăm pe Lună, în 6 Noembrie a. e. st. n. o

ADUNARE POPORALA

în comuna Buziaș la 11 ore a. m. înaintea bisericii gr.-or. române.

ORDINEA DE ZI:

1. Constituirea adunării.
2. Pronunțarea asupra situației politice din țară.
3. Sufragiul universal.
4. Organizarea cercului electoral Végvár (Rittberg).

Buziaș, în 12/25 Octombrie 1905.

Ioan Pepa m. p., protopresbiter.	George Lupșa m. p., preot
Moise Alexiu m. p., preot.	Ioan Stefanescu m. p., preot.
George Ciocoi m. p., preot.	Avram Ciocoi m. p., preot.
Ioan Chișozan m. p., preot.	Valeria Petroviciu m. p., preot.
Aureliu Magheș m. p., preot.	Ioan Folea m. p., inv. pens.
Nic. Iancoviciu m. p., învățător	George Magheș m. p., învățător.
Dimitrie Bulgea, m. p., învățător.	Ioan Prohab m. p., învățător.
Nicolae Benghia m. p., învățător.	George Pârnu m. p., învățător.
Simeon Paulescu m. p., învățător	Pavel Rămneanțu m. p., învățător.

Magazinul de haine bărbătești
și de copii a lui

Holtzer József din Arad.

Mare asortiment de stofe din țară și
streinătate, precum și haine de școală,
paltoane și costume pentru copii.

Croitorie eminentă.

Atelier și lucru propriu!

Prețuri surprinzător
de ieftine.

Marea adunare din Coșteiu.

Sosirea deputaților dr. Novac și Russu Șirianu.
— Insufletea poporului. — Un preot vrednic.

Duminecă după amiază s'a ținut aici o adunare populară, de care n'a mai fost prin părțile acestea, că nici doi deputați români n'au mai umblat până p' aici să deștepte și lumineze poporul. Trebuie să se știe apoi, că satul *Coșteiu* e mare și bogat, iar românii dintr'insul, între ei aproape 500 voturi, sunt pe cât de muncitori, pe atât de insuflețiți. Ceea ce s'a putut dovedi cu prilejul venirii aici a deputaților dr. *Novac* și *I. Russu Șirianu*, cari tot azi (29 Oct.) fuseseră primiți cu mare alaiu în Vărădia. Intreg satul ferbea de bucurie. Fetele lucrau la cele două arcuri de triumf, mamele puneau în ferestrele deschise cele mai frumoase covoare, feciorii își împodobeau căi spre a întâmpina pe aleșii națiunii. În fața bisericii se ridicase o tribună, toată îmbrăcată în covoare. De aici au vorbit fruntașii.

Vremea era frumoasă, dar și glodul până în butuc. Totuși în trăsurile multe și cu 200 călăreți am ieșit la hotar și cu bucurie ne mai văzută am întâmpinat pe deputați și pe însoțitorii lor și i-am petrecut în comună tot cântând.

La marginea satului, la întâiul arc de triumf d-șoara învățătoare E. Popovici i-a întâmpinat pe deputați cu o călduroasă vorbire și o cunună de lauri. Dl. Russu Șirianu primind cununa, a mulțumit d-șoarei învățătoare și școlărițelor, cari apoi au aruncat cu flori. La biserică era un al doilea arc de triumf, unde earăși se adunase mulțime mare de popor și strigătele de bucurie nu mai conțineau.

Numai notarul se făcuse de ris: venise la adunare cu 4 jandarmi și nu voia să lase poporul aproape de tribună, ci nu știu la câți pași. A fost destul, ca iubitul nostru preot *Avram Corcea* să facă semn, și poporul se apropie, ear notarul nu mai zise o vorbă.

Președintele adunării am ales pe părintele *A. Corcea*, notar pe Rămnean și Olonoga.

Părintele *Corcea* ținu o vorbire, prin care arăta mulțumirea sufletescă ce simte și mândria când vede atâta popor și așa insufletea. Nu mai puțin e vesel și el și poporul său, că poate primi în comună pe doi dintre bărbații *făclia* neamului.

Poporul ieșea pe străzile de veselie și toți își descoperă capul și făcând pâlăriile, strigă: *Trăiască deputații, Trăiască părintele!*

Vorbește apoi deputatul dr. *A. Novac*. Aproape o oră întreagă d-sa ni-a vorbit despre

întâmpierile politice din țară, arătând cele petrecute dela alegerile din iarnă încoace, și dându-ne slaturi cum să ne purtăm, ca să ne întărim neamul și țara.

Deputatul *Russu Șirianu* ni-a vorbit pe larg despre *votul obștesc* (sufragiul universal). D-sa știe să pătrundă la înțelegerea și inima poporului, e măiestru întru zugrăvirea durerilor și nedreptăților ce îndurăm și mai ales știe să deștepte dragostea de neam și simțul de jertfă. O oră, cât a vorbit, l'am ascultat cu încordare și strigatu-i s'a într' una „trăiească“, „așa e“!

Redactorul *D. Biraut*, citește numele fruntașilor, pe care poporul îi și alege pentru a li cine să grijească, sosind vremea luptelor.

Părintele *A. Corcea* încheie adunarea mulțumind poporului pentru ascultare și bună rânduială, ear vorbitorilor pentru poveștele date. E incredințat, că poporul va și asculta cele auzite.

Toți s'au dus apoi la casa părintelui *Corcea*, unde au odihnit puțin și au gustat din bunătățile, cu care era masa încărcată.

Seara au plecat spre Vârșet. Numai cu patru cai la fie care trăsura au putut urca dealul, căci drumul e grozav de rău. Omenii sunt însă bucuoși și vorbesc cu insufletea de cele petrecute.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Noemvrie 1905

— **Comitatul Bistrița-Năsăud** contra ordinului ministrului Lukács. În congregațiunea de toamnă, ținută la 27 Oct. a comitatului Bistrița-Năsăud la propunerea parohului săsesc *Karl Müller*, pe care în numele Românilor l'a sprijinit avocatul *Dr. Gavril Tripon*, s'a decis a-se adresa guvernului o remonstrație, cerindu-se revocarea cunoscutelor ordinațiuni referitoare la limba maghiară.

— **Cununie.** Eri după amiază s'a cununat în biserică gr-or. din Arad dl. *Nicolae Ionescu*, cleric absolut și viitor administrator parohial în Tornaia, cu d-șoara *Iuliana Raicu*, fiica veneratului fruntaș aradan *Mihail Raicu* și sora bunului nostru prieten *Sava Raicu*.

Trinitem tinerii perechi sincere urări de fericire!

— **Pătania unui fișpan.** Nou numitul fișpan al comitatului *Peșta Ștefan Tahy* a pățit-o. Eri după amiază br. *Pronay*, președintele comisiunii de 65 a municipiului *Pesta*, s'a dus la casa comitatensă, ca să se întâlnească cu protonotarul

Fazekas. Sosind acolo a aflat pe noul fișpan *Tahy* adâncit într'o consfătuire cu protonotarul. Br. *Pronay* a zis atunci protonotarului: „În calitate de președinte al comisiunii de 65 vă invit, d-șoara protonotar, să vă faceți datoria sprigind rezistența comitatului, închideți localul oficial al fișpanului și cheia o luați cu d-voastră“. După aceasta atât *Pronay*, cât și *Fazekas* s'au despărțat, Br. *Pronay* închizând mai înainte un odăi, în care se afla fișpanul. Protonotarul a luat cheia și a promis lui *Pronay*, că nu va mai duce fișpanului intrare, cât timp nu va fi depus jurământul oficial. Mai târziu protonotarul s'a reîntors și descuind, a lăsat pe fișpan să iasă. Acesta a declarat, că până nu va fi depus jurământul, n'are să mai meargă la casa comitatului.

— **Logodnă.** D-șoara *Marica Cosma* și dl. *Ioan Căganiga* s'au logodniți. Beiuș—Cerbei. Felicitări noastre!

— **În atențiunea miresei!** *Trusouri* cu mult gust, recomandă în diferite prețuri firme de pânzării și rufării *Heim I.* Arad, piața Libertății 20 (palatul contelui *Nádasdy*).

— **Hymen.** Dr. *Alexandru Pteancu*, profesor la gimnaziul din Năsăud și *Elena Cosma* anunță cununia lor, care se va celebra Sâmbătă în 4 Noemvrie 1905 la 11 ore a. m. în biserică greco-catolică din Cortuiș (*Érkörtvényes, com. Szatmár*).

— **Apel către toți** prea on. domni și d-ne iubitori și sprigitori ai școalei și ai culturii naționale, cum și către toate instituțiunile noastre culturale și librăriile noastre românești. Subscribul voind a înființa la școala noastră conf. gr-or. rom. din *Gurasada* (tract. *Ilia*) o bibliotecă școlară și fiindcă atât școala, cât și biserică din loc nu dispun de avere în bani, iar poporul abia putându-și plăti șpesele avute cu edificarea școalei și renovarea sf. bisericii, încă nu poate contribui la acoperirea șpesei cu această bibliotecă. Vă rog ca pe unul căroră vă zuce la inimă cultivarea și înaintarea poporului nostru românesc, să nevoiți a contribui cât de puțin și totodată îndemnați și pe alții din apropiere a contribui pentru înființarea acestei biblioteci, care este merită a desvolta cultura iubitului nostru popor românesc, atât de înapoiat.

Se primesc cu mulțumită și cărți pentru acest scop.

Ofertele marimonioase vă rog a le trimite la adresa subscribului în *Guraszada* (*Illyad m.*), care apoi să vor publica în ziare.

Sperând că rugarea va afla marimonioși sprigitori ai școalei, semnez *Gurasada*, la 7:20 Octomvrie 1905. *George Furduiu*, inv. gr-or. com.

Hora Regimentului.

Haideți frați, cu veselie
Să jucăm hora, cântând:
„Să trăiască regimentul,
Pentru țară, tron luptând“.

Să trăiască regimentul
Numărul trei-zeci și unu,
Care pentru tron și țară
S'a luptat până la unu.

Arătându-și vitejia,
Și curagiul său cel mare,
La *Koholin* ¹⁾ în Boemia,
Bătând pe Prusii, foarte tare.

Dară mai pe sus, de toate,
Și-a făcut nume neșters,
La *Aspern* ²⁾ sus în cetate,
Și la *Esling*, sat nemțesc.

Când *Napoleon* cel mare,
Cu Francezii a plecat
Să supună țara noastră
S'a întors mult rușinat.

Pentru-că, străbuni noștri
Întâmpinând multe nevoi,
Au biruit pe Francezii,
Luptându-se ca eroi.

„Bravo vouă, scumpi *Benjovski*“ ³⁾
Oberst, Splenyi, a strigat.

Când comanda regimentul,
Cătra ziduri, spre asalt.

Capitanul înainte,
Purtând steagul, glorios,
„Ura“ striga sus pe șantul
Dujmanului furios.

„Ura, ura! Capitan“
Ștrigau *Lehrer, Pitirisi* ¹⁾
„Ura, cu toți înainte,
Că dujmanii sunt învinși“.

Mergând deci, tot înainte,
Și pe zid, cu toți urcând,
Au înălțat, voioși, steagul
Regimentului cântând:

„Să trăiască regimentul,
Cu acest steag încununat,
Să trăiască, cei cu peptul
De soldat adevărat“...

Și de-atunci, poartă cu fală,
Câștigată prin războiu,
Mândra, galbenă parolă ²⁾
Care o purtăm și noi.

S'o purtăm dar cu mândrie,
Căci e fală noastră azi,
Câștigată în bătălie
De un regiment viteaz.

Haideți și noi, cu toți dară,
Ai străbunilor nepoți
Să jurăm, că pentru țară,
Biruim, sau murim, toți.

Dimitrie Recușiu,
sub ofițer ces. și reg. 931 Reg.

U L M !

Luna Octombrie 1805 a fost începutul minunatelor isbânzi ale lui *Napoleon I.*

La 2 Decembre 1805 s'a dat strălucita bătălie dela *Austerlitz*, p'un timp când resărise soarele mai luminos decât nici odată. Atunci s'a atins culmea isbânzii! *Napoleon* vorbește în raportul său de războiu de un astfel de răsărit de soare fără asemănare. Acel soare a fost soarele dela *Austerlitz*.

Cronica secolului trecut ne relatează, că *Napoleon* a câștigat tocmai în aceeași zi marea victorie dela *Ulm*, în care zi a perdat trista bătălie navală dela *Trafalgar*, despre care am scris.

Ulm e un orașel, podoaba *Wurtembergului*, și e așezat pe malul stâng al *Dunării*. Azi e cetate împărătească.

În istorie se pomenește de *Ulm* deja la anul 854. Întâmplările, care l'au făcut vestit însă, a fost capitularea cetății, sunt acum o sută de ani.

Fată în ce împrejurări s'a întâmplat acest fapt.

La 16 Octombrie, *Napoleon* începu să bombardeze, dar mai ușurel, *Ulm*, și spre seară dela ordin unui ofițer din stat-majorul său, lui de *Segur* care cu greu ajunsese până la cetate. În fine ajunsese, cum putu. Lăsat cu ochii închiși în cetate, el fu dus în fața comandantului șef austriac. Când află această, care era de mult închis, careeră adevărată

¹⁾ *Koholin* în anul 1759 cu *Frideric cel Mare*.

²⁾ *Aspern* și *Esling* în anul 1809 cu *Napoleon I.*

³⁾ Căvânt rostit de *oberst Splenyi* comandantul Regimentului de atunci care se chema *Benjovsky*.

¹⁾ *Lehrer, Pitirisi*, 2 caporali viteji, cari au fost cel dintâiu, cari au urcat zidul dujman.

²⁾ Parola, bucată de stofă galbenă, prin care se deosebes regimentele unui de altul.

— **Concertul Weston Villy.** Publicul nostru amator de concerte așteaptă cu cel mai mare interes concertul Weston Villy, cunoscutul interpret maghiar al lui Wagner, care serată wagneriană se va ține în 12 Octombrie în sala „Crucei albe“, din Arad, cu următorul program:

1. Wagner—Weston: Niebelungen.
2. Wagner: Călăreții din Walkiria.
3. Wagner: Farmecul de foc Walkiria.
4. Grieg: Der Kobold.
5. Wagner: Moartea lui Siegfried.
6. Weston: Fantesie maghiară.
7. Wagner—Liszt: Moartea Isoldei.
8. Rachmoninov: Preludiu cis moll.
9. Wagner—Bülow: Prologul din rapsodia din Rügenberg.

Ear d-na Fodor Oszkár va cânta următoarele piese:

1. Meyerber: Aria din Profetul.
2. Carl Noseda: Versieg Thronen.
3. George Bizet: Pastorala.
4. Ruchen: „Die stille Wasserrose.“
5. Leoncavallo: Donna, vrei mori.
6. Carl Bonna: Cominea mirt (Still wie die Nacht).

Bilete se găsesc cu 2, 4 și 6 coroane la libr. Klein Mór.

— **Militare.** Dl Dr. Leonida Domida a fost numit pe ziua de 1 Octombrie aspirant de medic militar (Asistenzarztstellvertreter) i. r.

— **Căpitanul Al. Handzu** dela reg. nr. 3 al artileriei de cetate, a fost detașat la inspectoratul artileriei de cetate.

— **O iubire curioasă de părinți.** Maud Lassuf era cea mai frumoasă fată în Pensylvania, și avut pețitori foarte mulți. La aceste sârmana s'a hotărât, că se va mărita după acela, care va plăti mai mulți bani bătrânilor ei părinți neputincioși. Licitații s'au îmbulzit acum cu sute în orașul Dubois, ca să câștige mâna curioasă fete. Dintre licitanți a avut noroc fabricantul zahăr, Carol Hazey, care, după-ce prețul fetei într'un timp scurt s'a urcat la 5000 dolari (12000 coroane) dădu dintr'odată 6000 dolari. Hazey a câștigat, a plătit de loc prețul, iar peste o oră fetele june s'a și cununat cu frumoasa Maud.

— **Hymen.** Viorica Pop și Silvan Coruțiu vrățător anunță cununia lor, care se va celebra sâmbătă în 8 Noembrie 1905 la 4 oare p. m. în biserica greco-catolică din Bistrița. Multe felicitări!

— **200 coroane amendă pentru cuvintele „porc de câne“.** În comuna Sacu, se ținea o întrunire și pe când vorbea dl Dimitrie Birăuț dl Lucian Bolcaș ședea la masă fiind ocupat cu compunerea proiectului de rezoluțiune... Când veni dizolvarea ca din senin, dl Lucian Bolcaș uimit de cele ce se petreceau, se ridică și îi strigă protopretorelui Gartner, care pornise să plece: „porc de câne, nu ți-a rușine?“

Dl lui protopretore i-a plăcut atât de mult cuvintele acestea, încât le-a așternut într'o scrisoare oficioasă, pe care a trimis-o căpitanului de poliție din Budapesta cu recercarea ca dl Lucian Bolcaș să fie ascultat cu privire la întrebarea, dacă a folosit cuvintele acestea, ori nu. Dl Lucian Bolcaș a mărturisit că da, le a folosit. După acestea, Joi 26 c. i s'a înmănat d-lui Lucian Bolcaș un deciz subscris tot de protopretorele Zoltan Gartner.

Prin acest deciz d-lui Lucian Bolcaș i se impune o pedeapsă de 200 coroane, ear de nu s'ar putea încasa, atunci 10 zile închisoare.

— **„Független Magyarorszag“** din nou confiscată. „Független M-g“ de Mercuri a fost confiscată. Dimineața la 6 ore au mers în tipografie 60 de detectivi și au dus nu numai foile tipărite, ci și materialul, unde era culeasă foaia.

— **Asasinarea lui Trepov.** După știrea dată de „Petit Parisien“ corespondentului său din Petersburg, în oraș s'a svonit, că generalul Trepov ar fi fost asasinat.

— **Cronje s'a retras acasă.** Vestitul general bur, Cronje, zilele aceste a plecat din America, unde era comandantul unei trupe de circus, care a falimentat acum, în Anglia. Acum are de gând să se rentoarcă în țara lui, în orașul, Potsheftstrem, unde vrea să stea până la sfârșitul vieții sale, Cronje deja s'a împăcat cu stările din țara lui, e însă de părerea, că vor trece încă mulți ani, până ce burii se vor împăca de tot cu englezii.

— **S'a deschis prăvălia cu coloniale și fructe de tot felul,** asortiment bogat și prețuri moderate: *Baumann Rudolf*, Arad, colțul străzilor Lázár Vilmos și Zrínyi.

— **Ciocnire de corăbii pe Marea Ostică.** Pe Marea-Ostică s'a întâmplat zilele trecute o mare nenorocire. Vapoarele svediane *Iohan* și *Ontares* s'au ciocnit lângă schooner *Blyth*. Ciocnirea a fost așa de tare, că vaporul *Iohan* s'a cufundat în cinci minute dimpreună cu cele 23 persoane de pe el.

— **Advocat nou.** Dr. Desideriu *Barbola*, fiul avocatului Dr. Barbola din Teregova, în 26 Octombrie a obținut diploma de avocat la B.-Pesta. Felicitări!

— **Hymen.** D-soara *Aureliu Pacurariu* și dl *Virgil A. Popovici* se vor cununa Duminecă, în 30 Oct. în Soborsin.

— **3 m. materie de lână curată** pentru un rînd de haine fl. 640. Pentru manta de iarnă, 2.20 m. fl. 9.90. Roc Francisc Iosif 3.30 m. fl. 11.50. Pentru nădragi de iarnă 1.15 m. fl. 3.75. Cei din provincia să ceară modele dela Magazinul exclusiv de postovărie *Leichner și Fleischer* Arad, Szabadságtér 17.

— **Când leul e jaluz.** În menageria unui oraș din statul *Illinois* în urma jaluziei unui leu s'a întâmplat o nefericire mare. Inblânzitoarea de animale *Aime Blondel* intrase într'o colivie, în care erau două lei foarte frumoși. Leului mai bătrân, cu numele „*Roosevelt*“, îi plăcea tare de inblânzitoare. Când domnișoara *Blondel* a terminat cu producțiunile, dădu fearelor, să mănăce. Bătrânului leu, *Roosevelt* i-s'a ajuns din întâmplare bucată mai mică. *Roosevelt* s'a simțit vătămat și-a bună seamă că din jaluzie — s'a aruncat la domnișoara *Blonde*, pe care înainte de ce ar fi putut sosi ajutor a rănit-o greu. La aceste publicii s'a spăriat așa de tare, încât o femeie, căzând după galerie în public și-a rupt gâtul, o mulțime de oameni s'au rănit la cap, picioare asemenea greu. D-soara *Blondel* cu câteva ore după rănire a murit în spital, ear leul jaluz a fost îndată înpușcat.

— **Cutremur nou de pământ în Calabria.** În orașul *Cattanzaro* din Calabria la 31 Octombrie a fost un cutremur de pământ, care a durat patru minute. Cutremurul a fost de tot puternic s'au surpat mai multe case, ear oamenii spăriați fugiau ca eșii din fire. Un asemenea cutremur a pus în groază pe locuitorii orașului *Monteleone*, unde cutremurul de pământ s'a ivit în două rânduri.

— **Eleonora Duse.** Elita din Paris urmărește cu mare interes un sensațional eveniment, ce se va petrece acolo. Peste vre-o două săptămâni regele croitorilor din Paris, *Worth*, își va celebra nunta religioasă cu celebra tragediană italiană *Eleonora Duse*.

Artista are de gând, ca să câștige — o fașoare activitatea ca *Alice Barbi*, — care se știe — apare foarte rar pe scenă mai totdeauna la reprezentații în scopuri de binefacere.

Worth e cunoscut ca posesorul unei averi de mai multe milioane și joacă mare rol în cercurile cele mai distinse din Paris.

situațiune militară, căzu în desnădejde. El nu a, că peste 100.000 de francezi l'impresoară, alții 60.000 ocupau linia Inului, că Rușii erau atât tare departe și că arhiducele *Carol* era răut de mareșalul *Masena* pe apa *Adige*. Lui *Mack* îi venea să creadă primejdia. După ce se conștă de toată întinderea nenorocitei sale stări, rugă de *Segur* să i dea un timp de opt zile de gândit. *Segur* avea ordin însă să nu-i acorde decât 5 sau maximum 6 zile. În acest răstimp generalul *Mack* credea, că-i vor sosi în ajutor Rușii. *Mack* stăruia însă pentru opt zile, și de *Segur* se trase spre a spune lui *Napoleon I.* răspunsul. *Mack* mai târziu până ce mareșalul *Berthier* se se în persoană la *Mack*. El propuse generalului *Austriac*, că dacă până la 21 Octombrie înainte de ora 12 noaptea, garnizoana nu se va preda până atunci nu le va fi sosit Austriecilor un ajutor de armată rus în ajutor, atunci toată armata austriacă are să se fie prizonieră și dusă în Franția. *Berthier* austriacii vor putea să plece în Austria, mai așa însă, că vor jura a nu mai lua arme în contra Franței. Cai, arme, munițiuni, peșele, toate vor trebui să se dea armatei franceze. Se tratau aceste condițiuni la 19 Octombrie, convențiunea era valabilă dela 17 Octombrie și-ace în aparență, implinia cele opt zile solicitate de *Mack*.

În timpul acesta *Murat* în fruntea diviziunii sale de grenadirilor lui *Oudinot* și a rezervei de cavalerie urmăria c'o iuteală uimitoare trupele austriace din jurul *Ulmului*. La 18 Octombrie *Murat* se pe Austrieci la *Nordlingen*. Regimentul *Stuart* s'au prins întreg. Generalul *Werneck* ne mai având decât 3.000. Trei generali au căzut, asemenea în strămătorare, voră să scape de rușinea capitulării. *Murat* le spuse că ei

au promis să se supună. Ei nu ascultară și plecară să ajungă pe prințul *Ferdinand*. *Murat* jură că și va răsbuna și în ziua întâia le prinse 500 de furgoane.

Murat, continuând marșul său ajunsese, la 19 Octombrie, la *Gunzenhausen*, frontiera prusiacă de la *Anspach*. *Anspachul* era teritoriu neutru, și generalul *Mack* se bizui pe această calitate a *Anspachului*. Dar cum Austriacii fugari trecură prin *Auspach*, *Murat* n'a vrut să știe nimic de cererea unui ofițer prusian, care cerea dela *Murat*, să respecte neutralitatea convenită. A doua zi, el ajunsese la *Nürnberg*, unde se încinse o luptă de cavalerie între inamici.

După câte-va ciocniri și șarje, desparate, escadroanele austriace fură împrăștiate. Cea mai mare parte a oștirii austriace depuse armele. Prințul *Ferdinand* scăpa grație devotamentului câtorva soldați și ințelei calului său. Astfel ajunsese el în *Bohemia*.

Murat își ajunsese scopul și se opri, ca să se odihnească după patru zile. Soldații lui spuneau, că *Murat* îi a făcut să se bată nu cu brațele, ci cu picioarele.

În aceste patru zile Austriacii au lăsat în mâinile lui *Murat* 1000 de prizonieri, 120 de tunuri, 500 de furgoane, 11 drapele, 200 de ofițeri și 7 generali și tesaurul armatei...

Planul lui *Napoleon* s'a îndeplinit astfel dupăcum îl făcuse. În 21 de zile, fără mari pierderi, o armată de 80.000 de austriaci fu nimicită.

Mai rămăneau încă 30.000 în *Ulm*. Francezii n'au pierdut în total decât 2000 de morți și răniți.

A doua zi se implinea termenul de capitulare vorbită între *Napoleon* și *Mack*. *Napoleon* îl chemă pe acesta și îl invită să capituleze. de oare-ce ori-ce luptă era zadarnică: spre ai mai

îndulci amărăciunea, *Napoleon* îl mângăie. De fapt. *Mack* fiind prins ca un șoarece, se hotărî să capituleze.

A doua zi, zi în vecei memorabilă, *Napoleon* se așază în fața *Ulmului* lângă *Michelsberg*, și primi defilarea de capitulare a armatei austriace. El ocupă o movilă. Infanteria lui era în semicerc pe poalele dealurilor; în fața lui era înșirată în linie dreaptă cavaleria. Austriacii aveau să treacă între aceste două armate.

Pe rînd ce treceau ei depuneau armele la intrarea lor în acest soi de amfiteatru. Lângă *Napoleon* *Mack* zise ostând: „Iac, săracul *Mack*!“ și îi dete sabia. *Napoleon* i-o luă și-l pofti să stea lângă el. Asemenea invită și pe ceilalți ofițeri, tratându-i cu amabilitate. Soldații, înainte d'a ajunge în dreptul lui *Napoleon*, aruncau armele c'un dispreț vădit, iar când ajungeau în fața trimfătorului se uitau la el ca la un monstru al războiului, care de zece ani îi ducea din umiliri în umiliri.

După ce se sfîrși trista defilare a Austriacilor, *Napoleon* aduse în jurul său pe ofițerii austrieci și începu să le spună tare, ca să fie auzit de toți: „Eu nu știu, de ce ne războim. Eu n'am voit să mă bat cu d-voastră. Eu țineam la un războiu cu Anglia, când stăpânul vostru m'a provocat. Vedeți armata mea? Eu am ca dăștia în Germania 200.000; când soldații voștri prizonieri vor trece prin Franția, vor mai vedea preparați încă 200.000 gata să între în acțiune. D-voastră știți bine, că eu n'am nevoie de atâți soldați ca să înving. Stăpânul vostru ar trebui să se gândească să facă pace, căci almintrelea se poate întâmpla să cază dinastia *lorenă*“.

Scena aceasta grandioasă dură cinci oare. Au defilat pe dinaintea lui *Napoleon* 27.000 de soldați sănătoși: 4000 răniți și bolnavi rămăseră în *Ulm*.

— Tren pușcat. Marți sara niște necunoscuți au pușcat asupra trenului personal Brad-Arad în apropierea stației Boroșineu. În cupele de mâncare era și deputatul *Barabás Béla*, care se întorcea de la Baia-de-Criș, unde făcuse cercetare în cauza mandatului deputatului *Vasile Damian*. Gloțul a trecut în apropierea imediată a lui *Barabás*, fără să facă vre-o pagubă. — Nu poate fi vorba de atentat. Trenul a mers în regulă mai departe.

— Generalul rus *Dragomirow*, care s'a distins în războiul ruso-romano-turc din 1877, când apoi în pasul Șipca din Bulgaria a fost greu rănit, a murit Vineri noaptea la Petersburg în etate de 75 ani.

— Procesul Vidu. „Drapelul“ serie: Sunt aproape doi ani, că procurorul reg. din Timișoara a făcut proces criminal dlui Ioan Vidu ca aranjator, publicator și răspânditor al pieselor muzicale corale „Marșul lui Iancu“ și „Haidași frați...“

Fazele acestui proces sunt publicului cunoscute din nr. 6, 8, 9 și 12 din a. tr. al „Drapelului“.

Acum ca de încheiere anunțăm, că prin decizia nr. 9532 pen. 1905 judele de instrucție al tribunalului din Timișoara, cum zice, „la propunerea motivată“ a procurorului, a sistat procedura atât față de dl Ioan Vidu, cât și față de dl Traian Barzu, și a dispus, ca exemplarele confiscate să se restituie „tipografiei și librăriei diecesane“ din Caransebeș ceace a și urmat.

Nu știm, cum a motivat procurorul sistarea procesului, — pentru că judele de instrucție în decizia sa nici n'a indicat motivele procurorului, — știm însă, că aproape 30 de persoane distinse ascultate în decursul cercetării ca martori au constatat, că aceste cântece naționale se cântă de întreagă românie de 50 și mai bine de ani fără să fi provocat vre-o revoltă. (Fasiunile martorilor sunt din mai multe puncte de vedere interesante. Pe când au fasonat bună-oară dl preot N. Birescu din Lugoj, bărbat aproape de 70 de ani, și dl Dr. Pabomiu Avramescu, bărbat de 47—48 de ani, că cunosc și textul și melodia acestor cântări, și că încă pe timpul când erau studenți gimnaziali le cântau dimpreună cu profesorii și colegii lor neromâni: I. P. S. Sa dl metropolit Ioan Meșianu a fasonat, că nu cunoaște textul „Marșului lui Iancu“, iar despre „Haidași frați“ .. peste tot nu știe nimic). Sistându-se acest proces unic în felul său, recomandăm corurilor bărbătești cu toată căldura să-și procure aceste două piese atât de frumoase ale d-lui Ioan Vidu.

— Avis! Toți acei colegi cari au absolvat prep. din Arad, în anul 1902/3 sunt rugați, ca până în 15 Noemvrie st. n. a. c. să facă cunoscut fie-care locul, unde se află, ca astfel să putem hotărî un timp pentru convenire. Adresele să se trimită la Liviu Dublea, inv. Silingyia (Arad-m.).

— Atentat împotriva unui deputat francez. Un anumit *Coelestin Bost* a cercat să omoare pe deputatul *Conti Cuglieri* tocmai pe acesta mergea în dietă. Acela pușcă de trei ori asupra deputatului, care se apăra așiderea cu revolverul. Nici unul nu a primit răni.

Istoria și pricina atentatului e următoarea: *Coelestin Bost* de multă vreme era ținut de om nebun, el care vecinic spunea, că e rudă de aproape cu familia Bonaparte. Deputatul *Conti Cuglieri* zisese de aceea odată, că astfel de nebuni nefericiți ar trebui băgați în casa de nebuni. De aceea *Bost* nu odată a trimis deputatului scrisori amenințătoare. Ear de vorbă, după-cum vedem, s'a și ținut, fără ca să se întâmple rănire. *Bost* a fost arestat și dus în casa de nebuni.

— Tinerii meseriași din Vașcou-Băzăști au arangeat la 1 Octomvrie a. c. o petrecere împreună cu joc în favorul bisericii gr.-ort. române de acolo. Venitul curat al acestei petreceri a fost suma de 130 coroane, care s'a și predat destinațiunii sale. Nu putem trece cu

vederea faptul, că familia negustorului *Miklössy*, deși rom.-catholică, a spriginit cu tot adinsul reușita petrecerei, așadar și reușita venitului. Acelel preastimate familii i se aduce, din acest incident, vii mulțămiri și pe această cale. Să trăească tinerii noștri cu toții!

Un participant.

— Frații Murri. Se scrie din Roma: Procesul emoțional, în care a fost în joc viața a 5 persoane, s'a terminat prin verdictul juraților din Turin, dar interesul lumii față de eroii triști ai crimei nu s'a micșorat. Publicul asediază cu mare curiozitate porțile temniței, ca să poată afla o știre cât de mică despre Frații Murri, cari au pierdut avere, nume, poziție înaltă din cauza naturii lor neînfrânate. De când s'a închis definitiv ușa celulei lor, mama lor îi vizitează în fiecare săptămână și petrece mai multă vreme în societatea lor. Și proprietarul Murri își cercetează des copii, deși jurase, că nu va trece nică odată pragul temniței, atât de mult spera în achitarea Lindei și a lui Tullio. Dar iubirea părintească după un restimp de trei ani l-a făcut să-și calce jurământul. Cele două luni și jumătate, cari au trecut dela condamnare, l'a mistuit mai mult pe Tullio, ca arestul preventiv de 3 ani și jumătate. Acum e de tot indiferent față de cauza lui proprie, nu se mai interesează nici de părerea curții de casație. Mai mult îl supără în actul de condamnare, că l-au acusat în Turin și de hoție. Iși petrece timpul cetind și studiind. Mai mult se ocupă cu problemele psihice și cu întrebările vieții de veți. Se gândește cu iubire la părinți. Mai are Tullio și o durere mai nouă: în primele luni ale robiei, era închis cu un alt condamnat, care câștigându-i încredere, i-a spus taine de ale lui. Soțul de robie s'a folosit de acestea și a scris o carte despre Tullio, care va și apărea în zilele acestea.

Asupra stării sufletești și fizice a Lindei au influențat mai puțin desastrela ultimelor luni. Cu deosebire l'a început nu mănăca aproape nimic, singurul ei nutremânt era laptele. Acum s'a mai liniștit și se gândește mereu la copii ei. Direcția temniței a dat permisiunea ca pe scrisorile trimise copiilor să nu se pună stampila temniței. Profesorul Murri și-a crescut fata modern, fără credință, ear de când e în temniță s'a schimbat cu totul, a devenit religioasă. Cetește numai cărți religioase și moralizatoare

— Studente globe-trotters (umblă în jurul pământului). După studenți, iată și studentele, care s'au hotărât să facă călătoria în jurul lumii.

Grație generosității unui donator parizian Universitatea din Paris va pune la dispoziția tinerelor fete, un număr oare-care de burse de 7500 lei fie-care.

Aceste grațioase călătorese vor trebui să călătorească împreună. Ele vor vizita cel puțin mai multe țări din Europa — Germania, Anglia, Norvegia — și în Statele-Unite, New-York, Boston, Filadelfia și Universitățile feminine.

— Prinderea unui hoț ucigaș. Nu de mult în orașul Brunn din Moravia a fost aflat ucis inspectorul finanțiar *Schmiedt*; ucigașul a fost urmărit multă vreme în zădar. Acum din întâmplare poliția a pus mâna pe ucigaș în persoana morarului *Antoniu Rejszky*, care și-a recunoscut fapta.

— Cersitori bicicliști. Olanda merge în fruntea progresului. Și într-adevăr, în acea țară s'a făcut întâia aplicare a bicicletei pentru cersitori. Accia cari o întrebunțează, nu o fac decât pentru a merge din oraș în oraș și când trec prin vre-un oraș sau sat, își lasă mașina în vre-un han pentru a merge apoi pe jos întingând mâna trecătorilor.

Meseria e dar frumoasă!

— Anunț. Recomandăm cu căldură atelierul de tâmplărie, sculptorie și strungărie al firmei *Ion Colirlă și fiul* din Oravița, în care se confecționează temple, strane, joțuri, chivoluri, răpizi și tot felul de atenzii bisericești cu prețuri moderate și pe lângă garanță desăvârșită.

— Atragem atențiunea publicului asupra anunțului *Holtzer József* din Arad, mare magazin de haine bărbătești și de copii.

— La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare din privilegiul expoziției de vite aranjată de „Reuniunea română de agr. din com. Sibiu“ în comuna Vestem, s'au făcut următoarele dăruiri: Aurel Moga, notar (Vestem) 2 cor.; Victor Schieb, prim-pretor (Cisnădie), Petru Indrieș, notar (Boița), Demetriu Săvoiu, proprietar (Sadu), I. Fanea, notar (Tălmăcel) fie-care câte 1 coroană; Ioan Druhora, paroh și d-na Ana Druhora (Boița), Nicolae Vlad par. și d-na Ana Vlad (Selimbăr), Vasile Mușoiu, notar și d-na Veturia Mușoiu (Bungard), Teodor Stoia inv. și d-na Rozalia Stoia inv. (Vestem) fie-care câte 50 bani; Nic. Eft. Ursu, inv. (Bradu) 60 bani; Ioan Papi, paroh, Konkoly István, șef de gară (Vestem), Demetriu Bunea, paroh (Sadu) fie-care câte 20 bani; Simion Balteș, Ana Balteș, (Brad), Arseniu Nedelcu, inv. (Tălmăcel) fie-care câte 10 bani; I. Chirca, v. pres. „Reun. agric.“ (Saligian), George Dan, ec. și G. Com. Ursu, ec. (Bradu), Teodor Necșă (Bungard), fie-care câte 20 bani Rom. Simu, inv. pens., d-na Maria Simu n. S. monca, inv. (Orlat) și Vic. Tordășianu, secretar „Reun. rom agricole“ (Sibiu) fie-care câte 10 bani.

—x Exclusiv bere de Schwehat, cuhnă de casă admirabilă; zi de zi muzică țigănească în locul de întâlnire al inteligenței *Kovács și M. votny*.

Bibliografie.

A apărut: *Revista Asociațiunii învățătorilor și învățătoarelor din România*. Anul VI. (București, Iulie—August 1905). Nr. 2—3, cu următorul sumar:

Din primejdiile pedagogiei: Sp. Popescu — La Basarabia (versuri): T. Voicu, — Istoria Națională: Ticulescu & Salviu, — Cugetări pedagogice: * * — Al doilea comunicat: Comitetul — Proces-Verbal: Comitetul, — Chestionar: Revista Asociațiunii, — Cronica școlară: Caseala Gheorghe, — Croica literară și artistică: G. S., — Cronica științifică: Hitler, — Cronica economică: X. Y. Z., — Cronica politică: Ikar, — Din graiul cifrelor: G. P. S.

*

A apărut:

Ungarische Rhapsodien, politische und minder politische de fostul deputat săsesc *L. Korodi*.

În scurte schițe, observări etc. dl *L. Korodi* ne prezintă părțile numai din chestiunea naționalităților ungare. Conținutul interesant și variat al cărții fac din ea o carte prețioasă, pentru ceace o recomandăm tuturor.

*

Editura „Minerva“: N. N. *Beldicean*: *Copii dela Mahala*. Prețul lei 1.50.

— H. *Chendi*. *Fragmente*. Prețul lei 2.00.

— I. *Manolache-Holdea*. *Fle*. Prețul lei 1.50.

— M. *Eminescu*: *Poesii postume*. Editura nouă. Prețul lei 1.50.

Un văduv

meseriaș de oraș, în etate de 50 ani, cu doi copii de 10—13 ani și cu ceva capitală caută de soție o femeie harnică și cinstită care încă să aibă ceva, dacă se poate. Carte și cunoașterea vre unei limbi.

Oferte sub „Solidum“, postrestant Nagyszeben.

CANCELARIA ARCHITECTULUI ROMÂN

IOAN NIGA.

Arad, Jozsef főherczeg-ut. Nr. 1.
(Lângă banca „Victoria“.)

Pregătește planuri și specificări de spese pentru edificii publice și private, primește lucrări în sfera arhitecturii mai înalte, cenzurări, colaudări. Ca specialist în ritul nostru oriental edifică și restaurează biserică în mod artistic, din care cauză o recomandăm îndeosebi d-lor parohi. Trimite planuri, schițe, specificări și servește în lucrări arhitectonice cu deslușiri gratuit.

CONVOCARI.

Subsemnatii convocam prin aceasta pe toti manii si Serbii din Ciacova si jur, cari a-

CONFERINTA PUBLICA,

se va tine in Ciacova Vineri, la 4/17 Nov. la orele 10 a. m. in piata din Ciacova sau

- 1) Constituirea
2) Situatia politica generala;
3) Sufragiul universal.

Din conferinta restrinsa tinuta la 8/21 Oct. 1905.

Pop. George Breban, Ioan Pinciu, Milosev, Aurel Dragan, George Muntean, Ioan Eszu, Ioan Sorlas, Tima Albu, Pera Jivano-Constantin Dinulescu, Milan Popovic, Nicolae Uzon.

ECONOMIE.

Arad, 3 Nov.

Expozitia de vite din Vestem. Cu cati in-tire sunt imbratisate afacerile Reuniunii agricole sibiene, intre altele o dove-

Reprezentantii Reuniunii agricole, d-nii: pres. I. Chirca, secretarul Vic. Tordasianu, sibi din comitet R. Simu si Teodor An-

Sositii la scoala ne gasiram in mijlocul brilor juriului, compus din fruntasii celor mune admise cu vitele la expozitie. Vice-

Membrii juriului si-au implinit cu constien-tate datorinta, dovada, ca la judecarea pre-

impartit in total 43 premii in valoare de 100, si anume la grupa tauri premiata a comuna politica Bungard si Vestem pentru

impartirea premiilor a fost precedata de un instructiv al vice-presidentului Chirca

scutit cu vie interesare de obste a ceea-ce exponenții distinși și-au primit

Intrasem binișor spre apus de soare, când obosiți de munca zilei, bogate în roade, am fost chemați la masa comună întinsă în cea mai spa-

Ar fi să mă extind prea mult, enumerând pe toți vorbitorii și indicând sugetul vorbi-

Ziua de 22 Oct. va rămânea multă vreme pomenită de economii nostri, și lăudați și pre-

Reservoriu petrolului român în Buda-pesta. Ni se serie din București, că „Steaua română” societatea petroliferă a primit dela

Sare ieftină pentru vite vor putea avea economii nostri — în curând. Ministrul de fi-

Belgia și România. In anul 1904 România a importat din Belgia mărfuri pentru 7.189.646

Table with market prices for grain and flour in Arad, listing items like 'măși metrică grâu' and 'semnare nominală' with their respective prices.

Table showing alcohol prices in Arad, listing 'Alcool rafinat în mare', 'brut în mare', and 'mic' with prices.

Table showing market prices for various types of grain in Timișoara, including 'Grâu', 'Secară', 'Orz', and 'Ovăș'.

Tirgul de porci din Köbánya. De prima calitate ungară: Bătrâni grei pă-rechea în greutate peste 400 chlgr.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI. Mihaiu Cojerian. N.-Szt.-Miklos. Noi d'aici trimitem închisă cu adres. Reclamează la poștă.

Nicolae Greu, Szintye, G Buru Caransebeș. Zaharie Serafim, Patas. Abonamentul e achitat până la sfârșitul anului 1905.

In absența redactorului responsabil: Ilie Minea. Editor-proprietar: George Niehin.

LOC DESCHIS.

Declarație.

Subscrisul revoc prin aceasta tot ce am scris referitor la dnul învățator Ioan Crainic în nrul 207 din 1902 al „Tribunei Poporului” în

Ilie Neamtu a lui Sima.

Pentru cele cuprinse la locul acest nu ia răs-pundere Redacția.

Anunț.

Dr. GEORGE POPA, avocat

și-a deschis cancelaria advocațională

în Arad, József fõherczeg-ut 8.

La administrația „Tribunei” să află de vânzare următoarele cărți:

Table listing books for sale, including titles like 'Povestiri și schițe de S. Secchia', 'Nuvele de Emil Zola', and 'Școlarul declamator'.

Singurul calendar portativ românesc.

Micul Calendar pe anul 1906

de Joan Apolzan, tipograf.

Pe lângă partea calendaristică, literară și fol pentru notițe cuprinde sub titlul „Anul no-

APRECIERI DE FOI:

„Telegraful Român” (nr. 99): „... Bun lucru a făcut dl Apolzan cu editarea acestui mic calendar portativ, care are menirea să împedec

„Revista Economică” (nr. 40): „... Peste tot „Micul Calendar” se presintă atât ca întoc-mire, cât și ca executare în condiții cât se

„Libertatea” (nr. 41): „Micul Calendar” e numele unui nou calendar, dragălas prin înfă-țișare și practic, ușor de purtat în buzunar...”